

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 100. ANUL XVI.

Telegrafu este de doue ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 8/20 Decembre 1868.

Evenimente politice.

In vre-o cati-va numeri, numai am atinsu de unele evenimente mai insemnate politice, si adauseram si impregiurarea aceea semnificativa ca burs'a e neliniscita. Acest'a in decursulu septamanei trecute incepuse a se reculege si resufla intr'atata, ca se scobori cu vre-o trei cruceri la pretiulu aurului. Inflatia Franciei, Angliei si Austriei si in fine si a altoru puteri, se dicea, ca a avutu acela rezultat, de incordarea escata intre Port a otomana si Grecia se era mai muiatu. Scirile cele mai prospete despre situatiunea intre cele doue regime numite in urma ne lipsescu. Vedemu insa burs'a urcandu-se din nou, si asiá pana a afla deca acest'a póte sa-si aiba cauza aiurea, trebuie sa credem ca conflictulu intre turci si greci inca nu e delaturatu. O depesia dela 14 Decembre n. din Aten'a spune ca regimulu (grecescu) au respinsu pretensiunile Turciei. Mai departe ca in Aten'a si districte se facu demonstratiuni entusiastice in favorea resbelului. Unu anume Petropolaki au desbarcatu in Creta cu 1000 de voluntari.

Alta scire ne aduce „Terra“ dela 4 Decembre carea se cuprinde in urmatoarele:

Aflamu din isvoru siguru ca guvernulu grecescu a supusu ultimatu turcescu la camera si ca acest'a l'a respinsu in unanimitate. Ambasadorii respectivi au parasitu deja posturile lor si lupta este iminenta.

Afacerile romanesci ocupa mereu unu loc insemnatu in afacerile politice de interesu european. Schimbarea ministeriului din Romania, da ansa la o suma de interpretatiuni a situatiunei dobandite prin schimbare. Favorabile e parerea ce si-o da „la France“ asupra persóneloru ce compunu noulu cabinetu. Ca sa amintim numai de unele, eata ce dice despre presedintele cabinetului; ca e omulu carele impreuna elementulu liberale si conservativu; e omu inaintatu in ideile cele nove a generatiunei si simpaticu poporulu incatu se póte numi tribunu nobilitatu. Si mai favorabile e descrierea ce o face despre ministrulu de interne Cogalniceanu. Dupa ce amintesce de meritele sele literarie, de distingerea sea cá advocatu si oratoru, lu infatisiea cá pre barbatulu celu mai aptu de a esecuta reforme mari de statu cari suntu impreunate cu greutati, pre cari densulu le scie invinge. Educatiunea lui si-o incepu in Franci'a si o termina la Berlinu. Totu in sensu favorabilu se pronuntia vorbindu si despre cei-alalti afara de dlu Cretiescu, carele a inlocuitu numai mai tardu pre demissionatulu Papadopolu.

La Ungaria catu putem cunoște din press'a magiara, in locu de linisce, cresce neliniscia in urma schimbarei ministeriului din Romania; cu deosebire dela vorbirea scuta a presidentului camerei Ioann Brateanu si a ministrului de interne Cogalniceanu in coce.

In „Hazank“ cetim ca din Bucuresci au sositu o scire momentosa, carea póte numai mari neliniscia. Fostulu ministru Ioann Bratiannu a dechiaratu in sedinti'a dela 12 Decembre, ca aducerea armeloru desaprobata de Beust s'a intplat cu scirea lui Napoleonu. Acest'a si declararile mai departe a lui Cogalniceanu: ca „de ore ce Ungaria se pregatesce de resbelu in fatia Romaniei si acest'a e indreptata la asemenea pregatire de aparare“, — indemnna pre „H.“ a dice, ca numai o septamana au traflu in inselatiunea, ca romanii si'aru fi amanatu planurile. De aceea cere acum catu mai in graba inflintiarea honvedilor.

„Romanulu“, in acela-si numeru, in carele publica caventarea memorata a fostului ministru Bra-

teanu (din care estragemu si noi unele pasagie) amintesce de o noua sperantia la o contielegere cu magiarii. Acest'a sperantia e greu de esplicatu. Deca ea are ceva temeu, atunci putemu sa ne asteptamu, nu preste multu la o noua constelatiune, carea sa tiena seama de situatiunea si interesele popóreloru din orientu.

Trecemu acum la urmatorulu incidentu din camera prussiana:

In parlamentulu din Prussia sa incinse o dezbateri interesanta asupra propunerei lui H o v e r b e c k, ca ambasada prussiana din Dresda pre viitoriu sa remana afara.

Wölfel e in contr'a propunerei acesteia. Soli'a prussiana, dice Wölfel, e de lipsa inca, pana candu bar. de Beust (voci: contele, contele I), — pana candu Dlu conte de Beust si va tiené inca de datoriintia, a tramite unu deputatu austro-ungarescu la curtea din Saxonia. E adeveratu ca contele Beust sta acum'a in fruntea unu ministeriu parlamentariu din Austria si au pasitu cu ministeriulu acest'a pre calea reformeloru liberali, asi'a incatu si au castigatu amici si dintre liberalii afara de Austria, chiaru si dintre democrati, pre cari mai inainte i persecuta. Dar' eu credu, ca'lu cunoscu pre contele Beust mai bine in privinti'a positiunei, ce o ocupa elu fatia cu Prussia si cu federatiunea nordica germana de o parte si fatia cu Saxonia de alta parte; eu credu, ca suntu ore cari motive politice, cari l'au indatoratu, sa spriginesca soli'a austriaca din Dresda. Dlu Conte de Beust — credeti-mi pre pre onore nu au lasatu nimic'a din ura sea, cea in adeveru nesatanosa, catra Prussia (aplaude in stanga); nici su devenitu liberal; caci acest'a aru fi contra naturam sui generis (ilaritate). De si sa prefere dlu conte de Beust, ca aru avea „inclinatiuni liberali, acest'a e numai unu productu alu urei sele catra Prussia si catra contele Bismark. Elu si'aru ajutat curendu cu unu ministeriu conservativu din Austria, deca aru vre sa constitue contele Bismark in Prussia unu ministeriu mai liberalu (ilaritate mare), prin ceace in adeveru nu vreau sa exprime nici vre o temere (ilaritate). Insa credu ca norm'a politicelei contelui Beust este cugetulu de a-si resbna asupra Prussiei. Trebuie sa recunoscemu in adeveru preste totu positiunea corecta si credinciosa manifestata din partea regimului din Saxonia, fatia cu federatiunea insa nu trebuie sa trecemu cu vederea, ca in Saxonia suntu inca multe elemente, de inflintia, a caroru nesuintia merge in contr'a referintiei presinte a federatiunei germane fatia cu Saxonia (aprobati in drepta).

Nu ve lasati dera din partea acest'a (aratandu in drepta) sa ve seduca purtarea cea liberala a contelui Beust, nu ve lasati nici cei din partea ceastalalta (aratandu in stanga) sa ve seduca asecurarile lui de pace. Numai sub egid'a lui e in stare fostulu rege din Hanover'a si fostulu principé electoralu din Hesse sa intarite la resbelu in Parisu. Ca sa avemu in contr'a agitaciunilor acestor'a o contra ponderositate in Dresda, me rogu sa se respinga propunerea lui H o v e r b e c k si sa existe si de aci inainte soli'a din Dresda.

Dep. de H o v e r b e c k: Eu in adeveru nu cunoscu asiá intimu intentiunile dlui Beust, precum se vede ca le cunosce dlu antevorbitoriu (ilaritate).

Nu voi sa representesu totu, ce au facutu dlu conte mai inainte cá baronulu de Beust. Insa deca se dá indemnitate de o parte, s'aru putea dá si contelui Beust indemnitate. Eu vorbescu numai din punctu de vedere alu budgetului si asiá trebuie sa-mi sustienu preste totu propunerile mele.

Dep. V i r c h o w: Si eu nu stau in referintia nici cu curtea din Saxonia nici cu demo-

cratii de acolo. Petrecendu insa mai multu tempu in Saxonia mi s'au asecuratu din tote partile, ca Saxonia se afla pre cale forte loiala in relatiunea sea fatia cu federatiunea. In adeveru ca nu s'au facutu fara temeu alusiune, ca democratii din Saxonia póte ca simpatiseza cu cont. Bismark pentru purtarea lui cea libera.

Pentru aceea aru fi cu multu mai bine, deca s'aru recomandá regimulu nostru, cá sa apuce si elu pre calea acest'a (risu in drepta). Ceea ce atrage simpatieles catra Austria, nu e administrarea liberala, ci legelatiunea liberala (aprobati in stanga). Din momentulu acelu, candu va propasi regimulu nostru astfelu, nu mai avemu lipsa de nici unu ambasadoru, (aprobati in stanga, contradiceri in drepta). Sa recomandamu dara regimulu nostru o administrare liberala si o legelatiune liberala, si asiá vomu crutiá multu. (aplausu in stanga).

Dep. cont. B e t h u s y - H u c: Eu credu, ca nu e de lipsa, a provoca motive asiá personale pentru incuviintiarea cererei regimulu, de ore-ce suntu destule motive reali. Noi nu ne tememu de vre-o putere din Europ'a, si putemu asceptá lini-sciti, ca ore placea-i-va la vre-o putere sa ingreuneze séu sa rumpa pacea.

Nu avemu lipsa din parte-ne de o provocare indirecta; pentru aceea nu potu lasá sa treca cuvintele antevorbitorului fara nici o obiectiune. — Dresda traditionalmente e unu terenu fructiferu pentru negociatiuni diplomatice, chiaru si pentru positiunea cea inrudita a casei domnitore cu multe alte familii domnitore, dara apoi si pentru cea eminenta ce o ocupa Saxonia in federatiunea germana nordica. Pentru aceea e de a se recomandá imperiosu, cá sa remana si de aci inainte soli'a din Dresda.

Ministrulu presedinte contele B i m a r c k: Mi este absolutu cu neputintia, de a me pune in o discussiune despre personalitatea unui colegu din tiera straina, nici chiaru aperandulu, pentru cá apărarea acest'a m'aru sili sa observu ore care margini, cá sa nu facu o impresiune falsa, cu care aru fi impreunata o critica a politicelei Austriei, spre ceea ce nu me simtu a fi chiamatu in loculu si in momentulu acest'a. Atata insa potu sa constatezu, ca pana acum nu s'au facutu cunoscutu nimic'a despre simptomele unei antipathii personale a colegului meu din Austria, de-mi este iertatu a me espmá asiá. Eu amu traitu mai inainte in relatiune buna personale cu densulu, si nu amu esperiatu, ca acest'a s'aru fi schimbatu. Cu atata mai multu a-siu fi chiamatu, a-lu aperá in contr'a unei critice asupra politicelei lui, candu mi-aru fi cu putintia, deca nu a-siu vrea sa eschidu obiectulu acest'a dela discussiunea de astadi, incatu participu si eu la ea. Nu m'asiu simti chiamatu nici baremu a vorbi despre acest'a, deca nu cum-va s'aru putea deduce din modulu, in care au atinsu dlu antevorbitoriu lucrulu, ca eu a-siu puté fi chiamatu in loculu acest'a mai multu cá atulu, de a vorbi pentru cei de fatia; Nici eu firescu nu credu, ca sum mai putientu chiamatu spre acest'a cá alii. —

Fiindu ca amu luat cuventulu, mi ieu voia, a face inca o observare la cuvintele dlui dep. Virchow, prin care mi recomanda esemplulu Austriei spre imitare. Eu credu, ca densulu nu au voitu sa dea recomandarea acest'a in genere, cá adeca sa ceremu si noi o consistintia de resbelu pentru 10 ani. Eu nu credu, ca au voitu sa ne recomande, sa imitam aci institutiunile administrative ale Austriei, care formeza unu contrayeninu in contra libertatiei comuneloru. Me vedu silitu de acelea-si consideratiuni, de cari amu fostu condasu mai inainte, a me restringe prelanga alusiunile acesteia si nu potu critica institutiunile

